

KRİZ, KADIN İŞÇİLER VE TALEPLERİMİZ

İŞÇİ-EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

BROŞÜR DİZİSİ / 7

Kapitalist sistem ücretli emek sömürsü üzerine kuruludur. Bu sömürü düzeninde bir avuç asalak kapitalist hüküm sürerken, milyonlarca işçi ve emekçi ise yaşayabilmek için işgücünü satmak zorundadır.

Sömürünün katmerlisini yaşayan biz kadın işçilerin yaşamı ise bu düzende daha da zordur. İş bulabilenlerimiz düşük ücretlere, ağır ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkum ediliyor. Çoğumuz ise kayıt dışı çalıştırılıyor. Ne bir sosyal güvencemiz var ne de haklarımız tanınıyor. İş güvencemiz ise patronların iki dudağı arasında. Çalışma imkânlarımız kapitalist sömürü düzeninin dönemsel ihtiyaçlarına göre belirleniyor. İşlerine geldiğinde bizi düşük ücretlerle çalışmaya mecbur bırakanlar, işlerine gelmediğinde işsizliği “kader” olarak dayatıyorlar. Hele de ekonomik kriz dönemleri tüm işçi ve emekçileri etkilerken, kadın işçi ve emekçilerin payına daha fazlası düşüyor.

NEDİR BU EKONOMİK KRİZ?

Krizler kapitalist üretimin plansız ve rekabete dayalı yapısının yarattığı yıkıcı sonuçlardan biridir. Kapitalist sistem, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için üretim yapılan değil, yalnızca “kâr, daha çok kâr” üzerine oturan bir sistemdir. Kapitalistler daha fazla kar elde edebilmek için işçilere ancak yaşamlarını sürdürebilecekleri düzeyde ücret verirler. Kapitalistler arası rekabet ise teknolojik gelişmelere uyum sağlamayı, yeni makinalara yatırım yapmayı gerektirir. Daha az işçi ile daha çok, daha hızlı ve daha ucuz üretim demektir bu. Bunu başaran kapitalistler rekabette öne geçseler de bu rekabet kıyasıya sürer. Çünkü ürünlerini sürdürdükleri pazarın belli sınırları vardır.

Bir yerden sonra aşırı üretim krizi patlak verir, üretilenler satılamamaya başlar. Aşırı ve plansız üretimin ürünü olan bu kriz giderek genelleşir ve küresel bir boyut kazanır. Kriz dönemlerinde kar oranları düşen kapitalistler arasındaki rekabet daha da derinleşir. Bu rekabet işçilere daha düşük ücretlerle ve daha ağır koşullarda çalışmanın dayatılmasına yol açar. Daha az işçiyle ve daha düşük kapasiteyle üretim sürdürülür, işsizlik tırmanmaya başlar.

Pazarlar dolu olduğu halde, insanlar işsiz bırakıldığı için, açlık sınırında çalıştırılan emekçilerin alım gücü düştüğü için, daha da az tüketmek zorunda kaldıkları için, kriz daha da derinleşir. Kısacası krizler yokluktan değil bolluktan kaynaklanır. Bolluk içinde yokluk yaşanır. İşçiler daha çok zenginlik ürettikleri için daha çok yoksullaşır ve işsiz kalırlar.

Ve her kriz döneminin bir faturası vardır. Bu sistemde bu fatura işçi ve emekçilere ödetilmektedir. Kriz süreçlerinde belli bir azınlığın zenginlikleri büyürken, milyonlarca işçi ve emekçinin yoksulluğu büyür, geleceği belirsizleşir. Peki bu nasıl oluyor?

Kriz patlak verdiğinde kapitalist patronların ilk tehdidi, küçülmeye gidileceği ve işten çıkartmaya başvurulacağıdır. Kimi yerde kriz bahanesiyle ücretsiz izinler yaygınlaşır. Ayrıca patronlar konkordato veya iflas gibi yollarla sermaye devletinin desteğine başvurmakta, zararları ve borçları devlet bütçesinden karşılanmaktadır. Onları krizden bizden kesilen vergiler ve fonlarda biriken paralar kurtarır. Bizlerin payına ise işsizlik, daha çok vergi, daha çok hayat pahalılığı düşer. Böylece nedeni olmadığımız krizin faturası bize çıkartılır.

KRİZ DÖNEMLERİ KADIN İŞÇİ VE EMEKÇİLERE NASIL YANSIR?

İşçi kadınlar için çifte sömürü demek olan kapitalist düzende, krizin yarattığı çok yönlü yıkımdan en çok bizler etkileniriz. Faturadan en büyük pay kadınların omuzlarına biner.

Ücretler düşer, işsizlik çoğalır!

Kriz dönemleri, yoksulluğun derinleştiği, işsizliğin tırmandığı dönemlerdir. Yedek işgücü olarak görülen kadın işçiler ilk işten atılanlar olur. Geçmişten bu yana görülmektedir ki, sermaye ucuz işgücüne ihtiyaç duyduğunda ya da savaşlarda erkekleri cepheye sürdüğünde, kadın kitleleri üretimin her alanına çekilmiştir. Ancak ekonomik kriz dönemlerde ise ilk işten çıkartılanlar genellikle kadınlar olur. Böyle dönemlerde kadınlara evlerine, “asli görevleri”ne dönmesi propaganda edilir. İşini kaybeden emekçi kadın için evi geçindirme derdi çok daha ağır bir sorun haline gelir.

İşlerini kaybetmeyenlere ise daha ağır çalışma koşulları, güvencesiz çalışma, daha düşük ücretler mobbing, esnek çalışma biçimleri, kayıt dışılık dayatılır. İşten atılma korkusu ve iş bulmanın zorlaşmasıyla, işçiler her türlü baskı ve iş yüküne boyun eğdirilmeye çalışılır.

Yoksulluk büyür, hayat pahalılığı artar!

Krizin etkilerinin ağırlaşması ile enflasyon da fırlar. İğneden ipliğe her şeye zam gelir ama bu maaşlara yansıtılmaz. Elektriğe, doğalgaza, gıdaya ve daha birçok temel ihtiyaca gelen zamlar ile ücretler erir ve emekçilerin alım gücü gün be gün azalır. Bu süreçte küçük üreticinin ve esnafın yıkımı da hızlanır. Yoksulluk daha da yaygınlaşır ve derinleşir.

Haklar budanır!

Kriz dönemlerinde sermaye devleti işçi ve emekçilerin örgütsüzlüğünden de faydalanarak hak gasplarını bir bir hayata geçirir. Bu son krizi de bu şekilde değerlendirmenin hazırlığını yapıyorlar. Esnek ve güvencesiz çalışma koşullarını daha da yaygınlaştırmak istiyorlar. Kısa zamanlı çalışma ve kısa zamanlı çalışma ödeneği patronların en çok başvurduğu sömürü yöntemlerinden birisi olarak gündeme getiriliyor. Kıdem tazminatının fona devredilmesi ise her fırsatta gündemde! Önümüzdeki aylarda bu saldırıyı yine önümüze getirecekler. Emeklilik sistemini değiştirme, özel sektöre havale etme derdindeler.

Vergi adaletsizliğinin en büyük mağduru yine emekçiler olmaya devam edecek. Dolaylı ve dolaysız vergiler üzerinden tam bir soygun mekanizması işliyor. Patronlar vergi affı ve muafiyetleri ile ödüllendirilirken, vergi yükü işçi ve emekçilere yıkılıyor. Kesilen vergiler patronların krizden kurtarılmasına aktarılıyor.

Kriz şiddeti tırmandırır!

Yaşadığımız düzende kadına yönelik şiddet had safhadadır. Kadınlar yaşamın her alanında şiddetin hedefindedir. Ancak toplumsal bunalımın büyümesiyle birlikte kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz gibi saldırılar daha da artar. İşsizlik, yoksulluk, gelecek belirsizliği aile içi sorunları da derinleştirir. Psikolojik sorunlardan kadın cinayetlerine, kadın bedeninin pazarlanmasına pek çok sorun kriz dönemlerinde yeni boyutlar kazanır.

Tüm bunlar çürüten bir sistemin, asalak kapitalizmin yıkıcı sonuçlarıdır. Kriz dönemleri bu yıkımı daha da belirgin hale getirir.

KRİZİN FATURASINA KARŞI NE YAPMALI?

Krizler kapitalizmin doğasında vardır. Kapitalizmde çözülmesi mümkün olmayan çelişkiler döne döne krizleri üretir. Krizlerin son bulması, kâra ve sömürüye dayalı bu sistemin ortadan kalkmasıyla mümkündür.

Krizi yaratanlar kapitalistler olduğu halde, krizin faturası her seferinde işçi ve emekçilere ödetilmeye çalışılır. Sınıf bilincinin geriliği, emekçilerin örgütsüzlüğü koşullarında bunu başarmakta fazla güçlük çekmezler.

Krizin bedelini ödememek, hak gasplarını engellemek, haklarımızı korumak ve genişletmek, insanca çalışma ve yaşam koşullarını sağlamak ve nihayet sömürü zincirlerini kırmak, fabrikalarda, işyerlerinde, yaşamın her alanında örgütlenmekle, bu baskı, sömürü ve yıkım düzenine karşı mücadeleyi yükseltmekle mümkündür.

KRİZ DÖNEMLERİNDE

YASAL HAKLARIMIZ NELERDİR?

-Kriz işten çıkarma gerekçesi olabilir mi?

Ekonomik kriz bahane edilerek işten çıkarmalar gerçekleşir. Ancak kriz tek başına işten çıkartma vesilesi olamaz. Krizin yasal olarak işten çıkarma gerekçesine dönüşebilmesi için işyerinin uzun süreli ve yoğun bir etkilenme içerisine girmiş olması, bunun sonucunda istihdam fazlasının oluşması gerekir. Toplu işten çıkarma gerçekleşecekse, patron bu durumu en az 30 gün önce ilgili bölge müdürlüğüne, Türkiye İş Kurumu'na ve varsa işyerinde örgütlü sendikanın temsilciliğine bildirmekle yükümlüdür. İşten çıkartma durumunda da eşitlik ilkesi esastır, kadın işçilerin öncelikle çıkarılması gibi bir ayrımcılık yapılamaz.

-Kriz döneminde ücretsiz izin zorunlu kılınabilir mi?

Ücretsiz izin uygulamak için işçi onayı zorunludur. Patron işçiye ücretsiz izin teklifini yazılı olarak bildirmek zorundadır. İşçi altı işgünü içinde bu teklifi kabul edebilir veya reddedebilir. Ücretsiz izin teklifinin reddedilmesi tazminatsız çıkış gerekçesi olamaz.

-Kısa Çalışma Ödeneği nedir?

Ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile deprem, yangın, su baskını gibi zorlayıcı sebeplerle haftalık çalışma süresinin azaltılması ya da belli bir süre işin durması gibi durumlarda patronlar üç ay süre ile Kısa Çalışma Ödeneği'nden yararlanabilir. Patron bu ödeneğin altı aya kadar uzatılmasını talep edebilir.

Bu süreçte işçiye ödenecek ücret, son 12 aylık brüt ücretin günlük ortalamasının %60'ıdır ve aylık asgari ücretin brüt tutarının %150'sini geçemez. Genel Sağlık Sigortası ödenir. Emeklilik için prim günü işler. İşsizlik Fonu'ndan karşılanan ödenekten yararlanan süre, işten çıkartılma durumunda alınacak işsizlik maaşına yansır. Ödenek süresindeki gün/ay sayısı düşürülür.

-Kriz döneminde ücret düşürülmesi, sosyal hakların geri alınması mümkün mü?

İşçinin onayı alınmadan ücretler düşürülemez ve ikramiye, yol, yemek vb. sosyal haklar gaspedilemez. İşçi patronun teklifini onaylamadığı için tazminatsız işten çıkartılamaz.

-Kriz ücretleri geç yatırmanın gerekçesi olabilir mi?

Kriz dönemlerinde ücretler geç veya eksik yatırılmaz. İş Yasası'nın 34. Maddesine göre, ücretlerin ödenmesi 20 günden fazla gecikmiş ise, işçi çalışmama hakkını kullanabilir. Ayrıca bu durumdan kaynaklı fesih hakkı doğar.

ÜCRETLİ EMEK SÖMÜRÜSÜNE VE KRİZİN SONUÇLARINA KARŞI TALEPLERİMİZ NELERDİR?

- KRİZİN FATURASINI EMEKÇİLER DEĞİL PATRONLAR ÖDESİN!**
- İNSANCA YAŞAMAYA YETECEK ÜCRET!**
- İŞTEN ATMALAR YASAKLANSIN!**
- HERKESE İŞ, TÜM ÇALIŞANLARA İŞ GÜVENCESİ!**
- EMEKÇİLER ÜZERİNDEKİ VERGİ YÜKÜ KALDIRILSIN!**
- TEMEL TÜKETİM MADDELERİNE YAPILAN ZAMLAR GERİ ÇEKİLSİN!**
- KIDEM TAZMİNATININ FONA DEVREDİLMESİNE HAYIR!**
- ÜCRETSİZ İZİNLER YASAKLANSIN!**
- KISA ZAMANLI ÇALIŞMA ÖDENEĞİ İPTAL EDİLSİN! ÜCRETLER TAM ÖDENSİN!**
- SOSYAL HAKLARIN GASP EDİLMESİNE HAYIR!**
- ÖZEL İSTİHDAM BÜROLARI KAPATILSIN! KİRALIK VE SÖZLEŞMELİ İŞÇİLİĞE SON VERİLSİN!**
- ZORUNLU BES UYGULAMASI KALDIRILSIN!**

İLETİŞİM:

TEL: 0 536 714 62 06

FACEBOOK: İŞÇİ EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI